

Градска библиотека "Владислав Петковић Дис"

Господар Јованова бр. 6, 32000 Чачак; тел/факс: 032 223 608; 032 340 960

www.cacak-dis.rs e-mail: biblioteka@cacak-dis.rs

Број: 408.

Датум: 25. 04. 2012.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ "ВЛАДИСЛАВ ПЕТКОВИЋ ДИС" ЗА 2011. ГОДИНУ

Увод

Све библиотеке света представљају спој традиционалног и модерног, чувари су знања и мост између прошлости и будућности. Зато постоје најдуже и најбрже се прилагођавају модерним технологијама и променама укуса и потреба корисника. Улагањем у библиотеку чува се идентитет средине и нације, наслеђе и културна баштина, све оно што као писани, аудио, видео и сликовни траг идентификује један народ и замљу. Цивилизације које нису имале своје писмо и библиотеке да прикупе и сачувaju написано, нису остале упамћене. Остали су они народи који су записивали и сачували своје писане изворе. Заједнице које не улажу у људске ресурсе и културу у опасности су да буду пребрисане туђим утицајима, изгубе језик и писмо, а тиме и своје постојање доведу у питање. Штедња на култури, која се из године у годину, из деценије у деценију, примењује у нашој земљи, показује да идемо у погрешном смеру. Онима који држе кључеве буџета, оснивачима културних установа и удружења, криза не може довека да буде оправдање за смањење средстава за културне потребе становника и оно што по сваку цену треба сачувати за генерације које долазе.

Свесни велике одговорности која је на библиотекама, радници ове установе упркос неповољним просторним условима, средствима која, опет, нису повећавана две године, недовољном броју извршиоца, бележе изванредне резултате и држе корак са савременим токовима српског, али и модерног светског библиотекаства. То показују наступи на међународним скуповима, повећање броја услуга, коришћење савремених технологија, разноврсни програми и издања чиме Библиотека не унапређује само локалну заједницу већ и културу Србије.

Изузетним успехом у 2011. години може се сматрати постављање изложбе „То је онај живот где сам пао и ја“ посвећене песнику Владиславу Петковићу Дису у Културном центру Србије у Паризу, учешће на међународном скупу словенских земања „Ка југу“ у Польској, као и на више скуповима у земљи где су представљени дometи ове установе у свим сегментима рада, а посебно у делу где је библиотека центар локалне културне средине.

Финансирање библиотеке

Градска библиотека финансира се из буџета Града Чачка, буџета Републике Србије који преко Министарства културе финансијски помаже рад Матичне службе и суфинансира одређене пројекте, донација и сопствених прихода од чланарине, услуга књиговезнице и продатих књига. Укупан приход са којим је Библиотека располагала у 2011. години био је 28.967.000 динара. Средства буџета Града Чачка износила су 25.938.000 динара (89,54%), Република је пренела буџету Града за финансирање библиотечке делатности 600.000 динара (2,07%), као и 765.000 динара (2,64%) за реализацију више пројеката. Укупна републичка средства за суфинансирање рада Градске библиотеке износила су 1.365.000 динара (4,71%). Донација у новцу било је 5.000 динара, а осталих средстава 1.659.000 (5,73%). Категорију „остала средства“ чине пренета средства из 2010. године (191.000), приход Библиотеке (730.000), рефундације за боловања (679.000) и средства из фонда заједничке потрошње (59.000). Расходи Градске библиотеке у 2011. години износили су 28.819.000 динара, а остврена добит је 137.000 динара.

Буџет Града Чачка увећао је у 2011. години средства за делатност Библиотеке за 1.430.357,56 динара (5,84%), а проценат извршења планираних средстава је 98,86%. За зараде 27 запослених исплаћено је 19.406.949,00 динара што представља 74,82% од укупних средстава пренетих из буџета Града установи (повећање 8,4% у односу на 2010.). Просечна нето зарада запослених у Библиотеци била је 35.677,66 динара. За реализацију програма Градске библиотеке из буџета Града издвојено је 4.541.208,26 динара (17,51%). Ова средства увећана су у поређењу са 2010. за 237.040,29 динаара (5,51%). Нажалост, дошло је до смањења средстава за куповину књига (400.000 динара), за 21,78 процената, што је лоша одлука и „штедња“ на ономе на чему не би смело да се закида. Град је издвојио само 1.300.000 динара за књиге и периодику, а законска обавеза је да се фонд допуни годишње са 7.500 књига. За набавку опреме и намештаја буџет града дао је Библиотеци 100.000 динара (5,4%), иако су потребе много веће и увођење нових технологија неминовно.

Из буџета Министарства културе за рад Матичне службе Градска библиотека добила је 400.000 динара, са 400.000 суфинансиран је програм 48. Дисовог пролећа, 265.000 динара добијено је за организовање изложбе о Дису у Културном центру Србије у Паризу, 200.000 динара за штампање 17. броја "Гласа библиотеке", 50.000 за објављивање књиге добитника награде „Млади Дис“ и 50.000 динара за помоћ у раду са најмлађим корисницима на селу. За откуп књига Министарство културе одобрило је Библиотеци фонд од 840.700 динара.

Простор, опрема и кадрови

И у 2011. години Градска библиотека је остала у истом простору од 670 квадрата, на три локације у граду и четири на селу. Сви програми извођени су у другим установама по граду, што додатно троши енергију овог колективе и отежава рад. Подстанарски живот постаје кочница развоја ове установе, па ће у наредном периоду бити успех ако Библиотека одржи ниво услуга које је до сада пружала грађанима Чачка.

Од опреме приновљен је један рачунар, штампач и усисивач, као и пет полица за књиге (у буџету за опрему издвојено 100.000 динара).

Број радника се није мењао, запослено је: 15 библиотекара (висока стручна спрема), седам књижничара (средња), и пет радника других занимања (књижничар, помоћни радници). Овај број извршиоца чини око 50 одсто стандардом предвиђеног броја лица само за обављање библиотечке делатности, а они су ангажовани на организовању „Дисовог пролећа“, у издавачкој делатности и културно-просветном раду који је последњих година интензивиран.

Коришћење библиотечке грађе

Читалачка породица Градске библиотеке бројала је лане 5.813 чланова, што је за 500 читалаца мање него у претходној години. Уписано је 812 предшколаца, 1.962 основца, 877 средњошколаца, 362 студента, 225 радника, 1.299 службеника, 312 осталих занимања и нажалост ниједан пољопривредник. Услужено је укупно 114.352 корисника, 6.344 више него у 2010. години. Према последњем попису чачанска општина има око 114.300 становника, што значи да је сваки становник једном „ушао“ у Библиотеку. Књигама је услужено 110.819 корисника, а листовима и часописима 3.533. Чланови Библиотеке прочитали су у 2011. години 144.795 књига (7.045 књига више него у претходној години), 342 часописа (216 из одељења за периодику и 126 из завичајног фонда) и 21.648 новина (11.917 из одељења периодике и 9.731 из завичајног фонда). Укупно је у 2011. коришћено 166.785 књига и новина, што у односу на 2010. годину представља повећање за 8.817 издатих публикација. Интернет сайт Библиотеке имао је 78.239 посета, а услуге бесплатног интернет клуба користило је 5.915 лица. Уколико се сабере број издатих књига и часописа, интернет услуге и посетајејућију, Библиотека је пружила 250.939 разних врста услуга што је чини најкоришћенијим локалним сервисом. Уз око 4.000 посетилаца различим културним дogaђајима за децу и одрасле, Библиотека је у правом смислу речи културни центар локалне заједнице.

Процент обухваћености становника чланством у Библиоци износи 5.1%, број прочитаних књига по глави становника је 1.26%, а обрт књижног фонда био је 1,027 процената.

У књиговезници Библиотеке прекоричено је 569 књига у тврди повез и тако им продужен век. Укоричен је 31 комплет новина (Политика, Спорт, НИН, Чачански глас, Чачанске новине, Таковске новине) и пружено 32 услуге коричења трећем лицу. Упаковано је 188 пакета разних књига и новина за размену са другим установама и откуп.

Стручно одељење

Радници Стручног одељења у 2011. години у потпуности су прешли на примену новог COBISS2-програма: приновљене књиге стручно се обрађују у програму који користи више од 145 библиотека Србије, а истовремено се ретроактивно уноси и стари фонд. У претеклој години уведено је у електронску инвентарску књигу и стручно обрађено 6.770 јединица библиотечке грађе и 452 сликовница. У Стручном одељењу физички је обрађено и у електронску базу унето 6.402 књиге које су распоређене по одељењима: Одрасло 3.736, Научно 514, Дечије 978, Покретни фонд (Пријевор) 188, Мрчајевци 332, Прељина 191, Заблаће 412 и Марксистички фонд 1. За Завичајно одељење обрађено је 50 публикација набављених куповином (осталих 368 нових публикација доспелих путем поклона обрадили су у COBISS2 радници Завичајног одељења). За сваку књигу израђена је налепница са бар кодом. Пописано је и на коришћење дато 452 сликовнице (Дечје 312, Прељина 27, Мрчајевци 41, Заблаће 53, Покретно 19).

Завршен је отпис расходованих књига из 2010. године поништавањем 2.089 јединица библиотечке грађе из књига инвентара и из старе БИБЛИО-базе. Истовремено вршено је редовно годишње излучивање дотрајале и похабане грађе из књижног фонда одељења. Из Одељења за одрасле читаоце расходовано је 780 јединица, Научног две, Дечјег 1.307, Мрчајеваца 129, Заблаћа 3, Прељине 220, Покретног 69 и Завичајног фонда (113). Укупно је одстрањено 2.623 оштећених књиге и урађени су пропратни спискови расхода, сходно Уредби по којој се књиге расходују.

Током године редовно је евидентирано повлачење књига из Одраслог одељења у депо, вођен групни инвентар као додатна евиденција о свим начинима набавке књига за Библиотеку, као и цене публикација, радат и др.

Два радника Стручног одељења, који имају лиценцу за рад у новом програм, унело је у 2011. години у електронски каталог COBISS2 базе 11.001 запис, тј. 17.502 књиге. Наташа Кривачевић Поповић унела је 5.388 записа (8.941 књига), а Снежана Планић 5.613 записа (8.561 књига). Иначе, укупно је у 2011. унето 22.797 записа (38.079 књига) што са претходних 13.443 (20.373 књига) чини бројку од 36.240 записа (58.452 књиге). Темпо са којим Градска библиотека креира и увећава своју електронску базу више пута је истицан као пример добре праксе од Народне библиотеке Србије. Импозантан је и број од 1.218 креираних записа са којима је Градска библиотека допунила електронски каталог ВБС-а (972 у 2011. години).

Поред обраде библиотечке грађе редовно су вођени спискови поклоњених књига Народне библиотеке Србије (13), откупа Министарства културе (122), списак поклона разних дародаваца (26), спискови појединачних дародаваца и поклон ЈП „Службени гласник“. Откупом Министарства културе Србије за 2010. годину приновљено је 1.440 књига, а значајан поклон стигао је од Бранке Бесаровић из Београда (203 књиге).

Вођена је статистика за сва одељења Библиотеке и први пут штампана инвентарна књига за 2011. годину.

Набавка библиотечке грађе

У 2011. Библиотека је обогатила фондove са 6.770 књига и 452 сликовница: купљено је 3.057 публикација, разни дародавци поклонили су 1.897 књига, откупом Министарства културе приновљено је 1.440 јединица и Народне библиотеке Србије осам књига. Вредност купљених књига је 1.613.418,04 динара (вредност са радатом и са ПДВ-ом). За куповину књига буџет града издвојио је 1.300.000 динара, Министарство културе 840.702, а Библиотека 95.000 динара. Процењена вредност поклона (706.414,85) са откупом Министарства културе је 1.547.116,92 динара. Укупна вредност приновљених публикација (6.770 књига и 452 сликовнице) је 3.160.534,96 динара. Према стандардима Библиотека годишње треба да принови 7.500 публикација, а најбољи начин обнове фонда је куповина.

Одељење за одрасле читаче

Одељење за одрасле читаче у 2011. години уписало је 2.839 корисника, 297 мање него претходне године. Чланови су: 862 средњошколца, 314 студената, 195 радника, 1.199 службеника и 269 других занимања. На годишњем нивоу услужено је 67.573 лица који су прочитали укупно 87.747 књига. У поређењу са 2010. услужено је 3.027 читалаца више, а они су прочитали 1.386 књига више. Најактивнији корисници били су службеници (21.646), средњошколци (18.095), студенти (10.173), радници (8.533) и 9.087 корисника других професија међу којима су пензионери били најбројнији. Током године у Одељењу за одрасле читаче чачанске библиотеке најтраженија су били наслови стране белетристике - прочитано је 54.991 таквих публикација. Чачани су позајмили 20.549 књига из домаће књижевности, коришћено је 1.113 наслова из религијске литературе, из друштвених наука, права и економије 2.113, из области примењених наука 1.926, из уметности и спорта 469, а из историје и географије 2.629 публикација.

Добро осмишљеном набавном политиком, Одељење је обогаћено великим бројем књига из области економије, маркетинга и менаџмента, педагогије,

психологије, историје, уметности, као и актуелним насловима за читање, па је због тога увећан број прочитаних књига и посета Библиотеци.

У току прошле године набављено је 3.736 нових књига за ово одељење. Унос фонда у нову електронску базу захтева непрестано преслагање и прегледање књига (7.000), издавање за расход (780), књиговезницу (204) и депо. Због недостатка простора и прилива већег броја књига, нове класификације и расхода, неколико пута вршено је померање и слагање књижног фонда. Непрестано је вршена пропаганда читања, а радници овог одељења припремили су и више пригодних изложби: *Жена у српској књижевности*, изложба посвећена „женском перу“ од средњег до прве половине 19. века, едиција *Токови* и Андрија Б. Ивановић, добитник *Младог Диса* за 2010. годину, *Пола века од смрти песника Бранка Милковића*, Ин меморијам песнику Новици Тадићу, добитнику *Дисове награде* за 2000. годину, *Право на светове* посвећену лауреату 48. Дисовог пролећа, Живораду Недељковићу, аутора Марије Радуловић.

Поводом Дана библиотеке десет читалаца овог одељења је награђено књигама за верност читању, а током године седмично је препоручивана књига за читање.

Путем телефона опоменуто је 4.989 несавесних корисника и враћен је већи број књига. За одличан успех бесплатном чланском картом награђено је 554 средњошколца. Право на бесплатно чланство имају и добровољни даваоци крви. Одељење за одрасле читаоце је и у протеклој години наставило да позајмљује књиге лицима која су у истрази или на изджавању казни у Окружним затвору.

У Одељењу за одрасле читаоце запослени су књижничари Душица Цибралић и Милица Стовораг, библиотекари Душица Брковић и Биљана Раичић, а на замени због порођајног одсуства радника, шест месеци радила је Марија Радуловић, професор српске књижевности, и за то време положила стручни испит за библиотекара.

Дечије одељење

У дечијем одељењу Градске библиотеке у 2011. години уписано је 1.781 члан: 440 предшколца и 1.341 основац. У поређењу са претходном годином број корисника умањен је за 450 чланова (нису групно уписивани предшколци приликом посете одељењу него само они који су појединачно долазили). За годину дана у Дечијем одељењу прочитано је 21.810 књига и 7.793 сликовнице, што укупно износи 29.603 прочитане публикације (1.252 више него претходне године). Књижни фонд обогаћен је са 978 књига и 312 сликовница.

Настављена је успешна сарадња са предшколском установом „Радост“ и чачанским основним школама. У оквиру „Дечје недеље“ у октобру око 700 малишана предшколског (250) и основношколског (450) узраста организовано

су посетили библиотеку, а већина њих постала је и део велике читалачке породице.

У оквиру програма 48. Дисовог пролећа, гост Дечијег одељења био је песник Дејан Алексић, који је гостовао у неколико сеоских и градских школа. Поводом промоције своје нове књиге „Авантуре Краљевића Марка“ са члановима Библиотеке дружио се песник Бранко Стевановић.

Градска библиотека већ четири године у току јула и августа организује бројне креативне радионице под називом „Лето у библиотеци“. Девет тематски различитих радионица похађало је у јулу и августу 90 предшколаца и основаца. Кроз Дечије одељење прошло је у току лета око 500 талентованих дечака и девојчица, који су уз цртање, креирање лутака, маски и друге активности позајмљивали и књиге на читање. Гости летњих радионица били су ученици и наставници ОШ „Иво Андрић“ из Прањана, који су полазнике са својим луткарским представама увели у чаробни свет бајки. Најмлађи су своја креативна умећа показали правећи „веселе маце“, bookmarkere-е, маске својих омиљених јунака, маштовите честитке, цртеже "своје" библиотеке у будућности, одмеравали знања из дечје књижевности, али пре свега лепо и корисно се дружили и читали.

Старији основци били су посвећени креирању и стварању лутака и луткарске представе. Резултат овог пионирског рада је луткарска представа „Бакин рођендан“ за коју су полазници писали текст, кројили костиме и сценографију и позајмили гласове јунацима. Представа уз изложбу радова премијерно је изведена на завршној вечери „Летњих дана културе,“ којој је присуствовао велики број деце и родитеља.

О успешности рада Дечијег одељења чачанске библиотеке, најбоље сведочи прва награда која је добијена од организатора „Летњих дана културе“: Стручни жири доделио је Градској библиотеци награду за најбољи програм у 2011. години за креативну радионицу „Лето у библиотеци“.

Радови члanova литерарне дружине Градске библиотеке и ове године награђени су на Фестивалу хумора за децу који се одржава сваког септембра у Лазаревцу у организацији библиотеке „Димитрије Туцовић“. Такође, Дечије одељење је за креативну радионицу „Лето у библиотеци 2010“ добило посебно фестивалско признање за рад са децом. Библиотекарке Маријана Лазић и Ана Нешић на Фестивалу у Лазаревцу представиле су мултимедијално радионицу „Лето у библиотеци“, која је одлично оцењена.

Последњих година „повратак“ књизи најуочљивији је код младих, а томе је допринела и политика Библиотеке да пође у сусRET својим будућим читаоцима. Кроз пројекат „Библиобусом до читалаца на селу“, намењен деци у издвојеним одељењима 10 школа: Рошци, Милићевци, Миоковци, Вранићи, Трбушани, Вујетинци, Остра, Мојсиње, Прислоница и Качулице, књига је „стигла“ до недосегнутог читаоца на селу. Добрбит овог пројекта за образовање најмлађих у сеоској средини, препозната је у 2010. локална самоуправа и финансирала активности Библиотеке, али је у 2011. финансијска помоћ изостала, па се установа ослонила на сопствене снаге и средства. Трајна

политика Библиотеке је да деци из издвојених четвороразредних одељења на селу обезбеди приближно исте услове за стицање знања и одрастање.

Од 22. до 24. септембра у Загребу је (организација Гете института) на субрегионалном скупу библиотекара и педагога из Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске присуствовала Јелена Дуковић. Тема радионице била је подстицање читања код деце у предшколском узрасту, а било је речи и о читању у породици и пројектима сарадње вртића и библиотека.

На стручном скупу библиотекара дечијих одељења у Пожеги, саопштење о раду са најмлађима у чачанској Библиотеци, која последњих година показује завидне резултате у популарисању читања, презентовала је Јелена Дуковић. О разноврсним облицима и значају креативног рада са најмлађима, Маријана Лазић и Јелена Дуковић излагале су и на семинијару за школске библиотекаре Моравичког округа. Чачански модел креативних радионица „Лето у библиотеци“ најбољи је пример подстицања интересовања код ученика.

Крајем децембра организована је и традиционална приредба „Најчиталац“ на којој су уручене дипломе највреднијим члановима Дечијег одељења. Награђена деца добила су на поклон дипломе, књиге (дар издавачке куће „Пчелица“ из Чачка) и бесплатну чланску карту за наредну годину. Пријатељима књиге, Библиотека је уприличила пригодан програм у коме је наступила луткарска дружина из Прањана са представом „Рак кројач“.

Огранци библиотеке

Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“ једина је установа културе која има своје испоставе на селу и настоји да развије просветни рад у рурарним срединама, односно да деци приближи књигу, интернет и креативне радионице. У четири огранка Градске библиотеке у 2011. години уписано је 1.193 корисника (160 више него у 2010.). Најбројнији читаоци су предшколци (372) и основци (611). На терену је укупно пружено 17.532 услуге корисницима, а прочитано је 19.730 књига и сликовница. Књижни фонд огранака обогаћен је за 1.123 књиге и 140 сликовница. Чачанска библиотека због недостатка кадрова не испуњава стандарде од 30 сати рада недељно у огранцима, иако за то постоји потреба: у Mrчајевцима и Заблаћу ради се два дана седмично, а Прељини и Пријевору само један.

Најстарији огранак у Mrчајевцима у протеклој години имао је 334 члана: 95 предшколца, 167 основаца и 72 одраслих. Издано је на коришћење 5.147 књига и сликовница и услужено 4.282 корисника. Фонд је допуњен са 333 књиге и 41 сликовницом.

Најмлађи библиотечки огранак у Заблаћу (2004) је најактивнији: уписано је 380 члanova који су прочитали 8.839 књига и сликовница. Међу члановима је 82 предшколца и 231 основац. Услужено је укупно 8.887 корисника (6.177 основаца и 1.930 предшколца), а књижни фонд је обогаћен са 412 наслова књига и 53 сликовнице.

Огранак у Прељини у 2011. години доживео је препород: уписано је 266 чланова који су прочитали 3.600 књига и сликовница (у 2010. било је 82 члана, а прочитано је 707 публикација). Најактивнији читаоци су предшколци (135) који су прочитали 1.766 књига. У Прељини је услужено 3.111 корисника, а у фонд је приновљено 191 књига и 27 сликовница.

У огранку у Пријевору уписано је 213 чланова од којих су 121 ученици основне школе. Они су прочитали 2.024 књиге. У току године услужено је 1.253 корисника, а набављено је 188 нових књига и 19 сликовница.

Завичајно одељење

У 2011. години набављено је, физички и каталошки обрађено 418 монографских публикација, а у узајамну базу ВБС унето је укупно 3.805 записа (Марија Орбовић је преузела 1.676 и креирала 733, а Оливера Недељковић је преузела 1.229 и креирала 167 записа). За нешто више од годину дана у електронски каталог Народне библиотеке Србије унет је целокупни фонд Завичајног одељења са 6.381 записом, а крајем године започета је обрада књига из Легата Јована Давидовића.

Приновљено је и обрађено 508 фотографија, а захваљујући дародавцима, пре свих, Петру Прокићу, Радовану М. Маринковићу, Драгољубу Вујовићу и наследницима Данице и Драгана Ђировића, значајно је обогаћена ова завичајна збирка. Инвентарисано је 74 годишта часописа и новина, 13 нових рукописа и 204 програма и позивница, а збирка новинских исечака богатија је за 691 јединицу.

За дванаест месеци услужен је 401 корисник, издато је 486 књига, 9.731 новине и 126 часописа, а из фонда завичајне фотографије заинтересованим члановима Библиотеке преснимљено је 74 фотографије.

Оливера Недељковић, виши библиотекар, радила је на додатном припремању изложбе о животу и стваралаштву Владислава Петковића Диса *To je онај живот где сам пао и ja*, која је била отворена у периоду од 16. марта до 2. априла у Културном центру Србије у Паризу. Аутор је дигиталне изложбе посвећене песницињи Милици Мишковић која се може погледати на адреси: <http://www.cacak-dis.rs/digitalizacija/zavicajne-kolekcije/milica-miskovic/>.

Током године објавила је на сајту www.cacak-dis.rs седам приказа у рубрици *Књига недеље*, а радом *Литература о стваралаштву Александра Ристовића* заступљена је у зборнику радова *Поезија Александра Ристовића*, који је у издању чачанске Библиотеке објављен у оквиру 48. Дисовог пролећа. Рад је део прилога за био-библиографију овог песника на чијем комплетирању, уобличавању и припреми за штампу је рађено током претходне две године. Стручне радове Оливера Недељковић објављивала је у периодичним публикацијама *Глас библиотеке*, *Дисово пролеће* и *Траг*. Марија Орбовић је приредила изложбу *Штампана реч 2010.* и објавила

прилоге у часописима *Глас библиотеке*, *Крагујевачко читалиште* и *Траг*. Члан је републичке комисије за израду смерница за завичајне фондove и члан Редакције НБС за израду српске библиографије периодике чији је први том изашао крајем године.

Одељење часописа и листова

У фонду Одељења часописа и листова Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ у Чачку налази се: 387 наслова часописа и 18 наслова новина, 3.663 инвентарисаних годишта часописа и 403 инвентарисаних годишта новина, 12 наслова часописа је на страним језицима (седам на руском, три на енглеском, по један наслов на француском и немачком језику).

У току календарске 2011. године инвентарисано је 113 годишта часописа (инв. бр. 3550-3663) и четири годишта новина (инв. бр. 400-403). По начину набавке поклоном је добијено 67 годишта (130 свески), куповином 23 (107 свески), а разменом 17 годишта (35 свески) часописа.

Ове године Одељење је добило девет нових наслова часописа (*Поетика*, *Разлог*, *Balcanica*, *Српски језик*, *Ријеч*, *Печат*, *Баштина*, *Наши језик*, *Istorijska baština*). За читаоницу је набављано 15 наслова штампе: шест наслова дневне, осам недељне или двонедељне и један наслов месечне штампе. Кориче се и чувају *Политика*, *Спорт и Нин*.

У току године Одељење је посетило укупно 3.533 лица: 133 студента, 268 радника, 656 службеника и 2.474 осталих корисника. Издано је 11.917 примерка дневне и недељне штампе и 216 свески часописа.

Око 50 годишта часописа “Техника” која су већ раније издвојена из фонда и припремљена за расходовање, поклоњено је Техничкој школи у Чачку.

Проблеми у раду Одељења и даље су везани за смештај серијских публикација: део часописа пребачен је у просторије архиве Радио Чачка чиме је фонд "добио" и четврту локацију.

Крајем календарске 2011. године књижничар Одељења за часописе и листове Мирославка Радовановић је отишла у пензију. Библиотекар Мирко Ђрманац обављао је и послове уноса књижног фонда монографских публикација позајмног одељења за одрасле кориснике у систем Cobiss и преuzeо 2.448 записа у локалну а креирао 24 записа у заједничкој бази. Учествовао је у промоцији књиге Богдана Трифуновића “Живот под окупацијом” и присуствовао 23. јуна стручном склопу “Библионет” у Јагодини. Аутор је пројекта “Снимање звучних књига за слепу и слабовиду децу” са којим је Библиотека конкурисала за средства код Министарства културе, снимио и обрадио 12 сати видео материјала везаних за активности Библиотеке од чега је део постављен на Facebook-у и Youtube-у и урадио пет приказа књига.

Матична служба

Градска библиотека "Владислав Петковић Дис" матична је установа за све библиотеке у Моравичком округу. Функцију матичности врши у четири општинске библиотеке са осам огранака, 44 школске библиотеке (34 основне и 10 средњих), три специјалне и за једну библиотеку општег типа у установи. Послове матичности извршавају два радника, библиотекари Дубравка Илић и Ана Нешић (виши књижничар Милан Поповић крајем децембра 2010. отишао у пензију).

Стручна помоћ библиотекама у прошлој години пружена је 121 пут. У чачанској општини обављено је 106 посета, горњомилановачке библиотеке посећене су 10 пута, ивањичке два пута (вршен библиотечки надзор и пружана стручна помоћ), а лучанске три пута. Обука библиотечких радника из Округа обављана је током године и у матичној установи, а стручне информације пружане су и телефоном. За полагање стручног библиотечког испита у Народној библиотеци Србије припремљен је један кандидат (ВСС) из чачанске библиотеке, а школском библиотекару из ОШ "Бранислав Петровић" у Слатини, пружена је помоћ за полагање испита за стицање лиценце за рад у школској библиотеци. За библиотекаре Моравичког округа Матична библиотека организовала је једнодневни стручни семинар коме је присуствовао 51 кандидат. Предавачи су били Светлана Јанчић из Народне библиотеке Србије, Даница Оташевић, Јелена Дуковић, Маријана Лазић и Дубравка Илић из чачанске Библиотеке, као и Данило Беодрански, начелник Школске управе Моравичког округа, и Данијела Ковачевић Микић, просветни саветник за српски језик.

У прошлој години је остварена је одлична сарадња са Школском управом за Моравички округ, где су одржана четири састанка на тему унапређења рада школских библиотека у процесу васпитања и образовања. Градска библиотека учествовала је активно на Другом сајму школског издаваштва чији је организатор Школска управа.

Радници Матичне службе спровели су конкурс за литерарне радове расписане у оквиру 48. Дисовог пролећа, на које је из 29 основних и средњих школа Округа стигло 275 радова, координирали рад жирија и доделу награда ауторима најбољих радова. Матична служба послала је на 23. Фестивал хумора за децу у Лазаревцу (септембар 2011.) више радова основаца чији су аутори освојили пет награда у бројним фестивалским категоријама.

Организовано је и гостовање дечјих песника Дејана Алексића и Бранка Стевановића, са којима се у осам основних школа чачанске општине и на Дечјем одељењу Библиотеке дужило око 800 предшколаца и основаца.

Радници матичне службе организовали су програм за доделу награда "НАЈ-читаоцима" за 2011. у огранцима у Мрчајевцима, Заблаћу, Пријевору и Прељини (у Прељини и Пријевору су први пут награђени најбољи читаоци). На терену је реализовано 85 креативних радионица којима је обухваћено око 700 малишана предшколског и школског узраста (25 радионица изведено је у 12

издвојених одељења сеоских школа чачанске општине) где су предшколцима и основцима једном месечно одношene књиге и сликовнице на читање.

У сарадњи са ОШ "Свети Ђакон Авакум" из Трнаве, Матична служба је организовала трибину на тему "Отвори књигу, упознај пријатеља за цео живот", на којој су о значају читању говориле Даница Оташевић и Дубравка Илић. Радници Матичне службе присуствовали су научно-стручном скупу БИБЛИОНЕТ 2011 у Јагодини, и учествовали у раду стручних скупова у Лазаревцу и Пожеги.

Оба библиотекара имају лиценцу за програм COBISS, па су у прошлој години унели 4.561 записа у узајамни каталог (4.972 књиге). У 2011. години Дубравка Илић стекла је звање виши библиотекар.

Радници Службе израђују програм рада, тромесечно подносе извештаје о раду Министарству културе и Народној библиотеци Србије, као и извештај о раду на годишњем нивоу, а записнике о надзору шаљу свакој школи и библиотеци чији је рад био предмет стручног прегледа. Такође спроводе годишњу анкету о раду и стању у библиотекама у Округу, а за 2011. годину ажурирали су електронску базу МБС са више од 3.500 података из 47 библиотека Округа.

Научно одељење

Услуге Научног одељења Градске библиотеке у 2011. користило је 4.541 лице којима је издато 7.368 публикација из разних области. Читаоци су користили редован књижни фонд одељења, легат Миливоја и Божидарке Филиповић и Старе и ретке књиге. Према структури корисника фонд је користило 1.357 студената, 768 ученика и 1.427 лица других делатности. Најтраженије су публикације из историје и географије (1.424), опште групе тј. референсна литература - енциклопедије, речници, лексикони, каталоги, библиографије (1.138), као и друштвене науке (1.007).

У оквиру међубиблиотечке позајмице и сарадње, потраживано је 25 публикација и 20 фотокопија из Народне библиотеке Србије, Библиотеке Матице српске и Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у Београду, затим, Народне библиотеке „Др Ђорђе Натошевић“ у Инђији и Универзитетске библиотеке у Крагујевцу. Позајмљене публикације коришћене су за израду мастер и магистарских радова корисника Градске библиотеке. Захваљујући јединственом електронском каталогу информације о књижном фонду су јавно доступне, па је и међубиблиотечка сарадња интензивирана.

Градска библиотека је позајмила 13 публикација библиотекама Правног факултета и Универзитетској библиотеци у Крагујевцу, Универзитетској библиотеци „Никола Тесла“ и Народној библиотеци „Стеван Сремац“ у Нишу, Народној библиотеци у Крушевцу, Народној библиотеци у Ужицу, Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ у Пожаревцу и Библиотеци Матице српске у Новом Саду...

Фонд Научног одељења обогаћен је са 516 нових публикација.

У Научном одењењу запослени су библиотекари саветници Милица Баковић и мр Маријана Матовић. Милица Баковић објављивала је текстове у *Чачанским новинама*, *Дисовом пролећу* и *Сремским новинама* и аутор је изложбе књига "Иво Андрић- писац и дипломата" која је била саставни део изложбе Музеја града Београда. Написала је седам приказа књига из разних области српске књижевности и историографије.

Мр Маријана Матовић објавила је радове у "Гласу библиотеке", "Дисовом пролећу", "Пожешком годишњаку" (број 9), и зборнику "Дани Андрије Б. К. Стојковића". Учествовала је у промоцији зборника "Поезија Александра Ристовића" и 17. броја "Гласа библиотеке" за који је радила лектуру и коректуру. За рубрику књига недеље написала је четири приказа, а присуствала је и петом стурчно- научном скупу Библионет у Јагодини. У COBISS базу Маријана Матовић унела је 150 записа.

48. Дисово пролеће

Највеће признање "Дисово пролеће" и Градска библиотека као организатор, добили су организовањем изложбе о песнику Владиславу Петковићу Дису у Културном центру Србије у Паризу, као и учешће у Польској на међународном скупу о библиотекама као креаторима културе. Изложба под назовом „То је онај живот где сам пао и ја“, аутора Оливере Недељковић, отворена је под покровitelјством Министарства културе Републике Србије и града Чачка и била је део званичног државног програма којим се представља српска култура у иностранству. Пројекат о организовању овакве изложбе Министарству културе поднела је директор Даница Оташевић и Министарство је програм суфинансирало са 265.000 динара. За изложбу у Паризу припремљен је двојезични каталог „Изван сваког зла“ и репринт издање књиге о Српској колонији у Пти Далу у Француској из 1916. године која је први пут у потпуности преведена на српски језик(приредила Даница Оташевић). Част да отвори изложбу о Дису припада је амбасадору др Душану Батаковићу, а свечаности у Културном центру осим бројних Срба и Француза присуствовао је и књижевник Радослав Петковић, песников потомак. Изложбу у Паризу, уз промоцију Чачка као културно-туристичког места, реализовали су Даница Оташевић, Оливера Недељковић и Богдан Трифуновић. У току трајања изложбе приказани су филмови о Дису, редитеља Пурише Ђорђевића, Сабору трубача у Гучи и обичајима подсувоборских села, редитеља Предрага Николића из Горњег Милановца који живи у Паризу, филма о Српској светој гори у Овчар Бањи и одржано књижевно вече Чачанина Владана Матијевића, добитника бројних награда за прозу.

Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“ била је представник Србије на првом скупу четири словенске земље (Польска, Словачка, Србија и Чешка) у граду Вејхерову, који је финансијски помогнут од Европске уније. Међународни скуп библиотекара под називом „Ка југу“ одржан је од 9. до 13. маја у Польској. Тема скупа била је „Библиотеке као културни центри“ и

искуства у примени нових технологија. Даница Оташевић је уз богату видео презентацију и публикације, представила „Дисово пролеће“ као културни феномен Србије, библиотекар Александар Вукајловић говорио је о аутоматизацији и дигитализацији културне баштине у чачанској библиотеци, а Маријана Лазић је учествовала у ревијалном програму где су представници земаља учесница у својим ношњама и језику говорили стихове пољског песника Адама Мицкијевича Чачанска делегација оставила је одличан утисак и све је изненадила професионалношћу, разноврсним програмима и квалитетом рада Библиотеке.

Добитник Дисове награде на 48. Дисовом пролећу је Живорад Недељковић, песник рођен у Краљеву, а живи у Чачку. Новчани део награде (200.000) дарује Скупштина града, а Библиотека уручује плакету и штампа књигу лауреата („Неумерени раст година“), и приређије изложбу са штампаним каталогом (аутор Марија Радуловић). Награда „Млади Дис“ припадаје Гордана Смуђи из Београда којој је Библиотека штампала књигу под називом „Друга места“. У оквиру издавачке продукције Дисових свечаности објављен је зборник „Поезија Александра Ристовића“ и број 42. часописа „Дисово пролеће“.

Гост у Дисовом завичају био је проф.др Манфред Јенихен, познати слависта и преводилац српске књижевности на немачки језик, чиме је Библиотека наставила повезивање српске и других култура. Професор Јенихен боравио је у Чачку захваљујући пријатељским везама са Чачанином Михајилом Крстовићем, уприличен је сусрет са гимназијалцима и књижевно вече на коме су о заслугама „Немца са срцом Србина“ говорили др Душан Иванић, Крстовић и Даница Оташевић.

У осам осмогодишњих школа гостовао је песник Дејан Алексић чије је стихове чуло око три стотине малишана. Поводом обележавања 50. година од уручивања Нобелове награде Иви Андрићу организована је у оквиру програма Дисових свечаности промоција Андрићевих књига у издању београдске „Дерете“, на којој су говорили Зоран Богнар и Марија Орбовић. Посебно вече посвећено је „Дису и Његошу“ о чијим поетикама је говорио проф.др Мило Ломпар. Организовано је књижевно вече Владану Матијевићу, добитнику награда „Меша Селимовић“ и „Бора Станковић“ за 2011. годину, промоција књиге „Паклена рунда“ Андрије Б.Ивановића и Зборника о Александру Ристовићу. На Дисовом пролећу одржан је концерт Српске соло песме где је први пут изведена композиција Рајка Максимовића на стихове Дисове песме „Можда спава“ коју је певала Анета Илић, првакиња Народног позоришта у Београду, уз пратњу пијанисткиње Лидије Станковић и Стане Крстајић на флаути.

Дисове свечаности трајале су од 10. марта до 27. маја када је отворена изложба и уручена Дисова награда Живораду Недељковићу. Програм 48. „Пролеће“ је обележен и отварањем 15. ликовне изложбе „Пролећни анализе“, доделом награда за рукопис за прву књигу, есеј, литерарне радове ученика и парастосом завичајном Дису.

,„Дисово пролеће“ имало је промоцију у Лесковцу, где је Градска библиотека била почасни гост на Петом књижевном фестивалу. Лесковчани су били у прилици да виде изложбу посвећену песнику Живораду Недељковићу, а на књижевној вечери осим Недељковића учествовао је и Војислав Каравановић, такође Дисов лауреат и председник Одбора свечаности, као и Даница Оташевић и Александар Вукајловић.

Одржавање манифестије финансирао је град Чачак са 1.304.160 динара и Министарство културе са укупно 675.000 динара отварање изложбе у Паризу са 265.000 динара, програм 48. Дисовог пролећа 400.000 динара, а 50.000 додељено је за штампање прве књиге младог аутора Гордане Смуђе, добитника награде „Млади Дис“.

Културно-просветна делатност

У току 2011. године Градска библиотека организује бројне културне програме, креативне радионице, изложбе, концерте, посете културним центрима и сусрете. С обзиром да своју делатност обавља у граду, али и у четири сеоска огранка и бројним школама и вртићима на територији општине, али и Моравичког округа, Градска библиотека је своје програме усмерила ка свим генерацијама, популарисању читања и очувању језика, откривању младих талената и афирмирању свих видова стваралаштва. Осим око 250.000 услуга које пружа кроз позајмицу књига, часописа, листова и интернета, Библиотека прикупља завичајну грађу и чува је у разним видовима за будућност. Један од начина прикупљања грађе је и традиционална изложба „Штампана реч“, која је организована по 12. пут и у оквиру које се сем приказивања завичајне продукције, награђују најбоља издања и промовишу значајна дела. Награду „Даница Марковић“ за издавачки подухват добио је Томислав Новаковић за књигу „Чисто Ја и Атомика Кантове критике чистог ума“, а награду за дизајн „Исаило А.Петровић“ Слађана Тутуновић за ликовно-графичко обликовање каталога „Албум старог Чачка“ у издању Народног музеја. Завичајној изложби придружен је промоција књиге „Живот под окупацијом“ библиотекара Богдана Трифуновића, коју су издали Међуопштински историјски архив и Градска библиотека.

У оквиру тромесечног програма Дисових свечаности организовано је око тридесетак различитих културних садржаја и обележени важни јубилеји и годишњице. У огранцима на селу и приликом посете школама у руарним срединама изводе се креативне радионице и позајмљене књиге најмлађима, песник Дејан Алексић гостовао је у Прељини, Вранићима, Доњој Трепчи, Горњој Горевници, Милићевцима и Остри, а Бранко Стевановић у Заблаћу и школама у Чачку. У сва четири огранка уз пригодан програм награђени су најбољи читаоци.

Креативне радионице „Лето у Библиотеци“ окупљају стотинак дечака и девојчица предшколског и школског узраста који распуст проводе читајући,

цртајући и дружећи се у Дечијем одељењу. Хит лета 2011. године биле су луткарске радионице и представе ОШ „Иво Андрић“ из Прањана, а полазници су заједнички написали текст за представу „Бакин рођендан“ и креирали лутке. Летње радионице Градске библиотеке проглашene су најбољим програмом Летњих дана културе у Чачку, а запажене су и на фестивалу Дечијег хумора у Лазаревцу и другим трибинама о раду са најмлађима.

Учествујући у културном пројекту „Дани европске баштине“, који се одржава у септембру и афирише локалну културу, различитост, алтернативне просторе и природне ресурсе, Библиотека је представила Друго коло едиције „Десет векова српске књижевности“ у издању Матице српске из Новог Сада о којем је говорио академик Миро Вуксановић, уредник и иницијатор овог капиталног подухвата. За библиотекаре и друге културне посленике организована је вожња бродом од Међувршја до Овчар Бање уз пригодан програм, а радници Библиотеке посетили су Чајетину, Дрвенград, Међавник и Потпећку пећину.

Поводом Дана Чачка и Андрићевог јубилеја, организована је у сарадњи са Музејом града Београда изложба „Иво Андрић-писац и дипломата“, аутора Татјане Корићанаца. На отварању су говорили Даница Јововић Продановић, директор музеја, и Миленко Пајић, добитник Андрићеве награде.

Културно-просветну мисију Библиотека остварује кроз сарадњу са Домом културе, Уметничком галеријом „Надежда Петровић“, Народним музејом, Гимназијом и другим средњим и основним школама, Библиотеком и музејом града Београда, Народном библиотеком Србије, Гете институтом, бројним другим установама, факултетима и поједицима.

Директор

Министар културе Предраг Марковић после расписаног конкурса и спроведеног законског поступка, именовао је 14. децембра Даницу Оташевић за директора Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ у наредних четири године. Рад директора установе регулисан је Законом о култури, Законом о библиотечкој делатности, Статутом Библиотеке и другим актима, а директор подноси извештај о раду Управном и Надзорном одбору, градоначелнику и Скупштини града Чачка као оснивачу, Народној библиотеци Србије и Министарству културе. Осим послова управљања, заступања и организације рада установе и спровођења одлука Управног одбора, директор је именован за директора манифестације „Дисово пролеће“, а уједно је главни и одговорни уредник свих издања које објављује Библиотека. Даница Оташевић аутор је пројекта изложбе „Дис у Паризу“ и 48. Дисово пролеће које је одобрило Министарство културе и финансијски помогло са 665.000 динара, као и приређивач двојезичног каталога „Изван сваког зла“ и књиге на француском и српском језику о Српској колонији у Пти Далу, као и организатор изложбе и

других дешавања у Културном центру Србије у Паризу. Учествовала је у представљању „Дисовог пролећа“ у Вејхерову у Польској, Београду и Лесковцу. Успоставила је сарадњу са немачким славистом Манфредом Јенихеном који је био гост Чачка и понео лепе успомене о нашој културној средини, Музејом града Београда, Народном библиотеком у Лесковцу, српским славистима Бирисом Лазићем и Савом Ракочевићем у Паризу. Објављивала је радове у „Дисовом пролећу“, „Књижевном магазину“, и „Гласу библиотеке“, учествовала у више радио и телевизијских емисија у којима је промовисан рад Библиотеке, а аутор је и већине текстова на сајту установе.

Центар за дигитализацију

Центар наставља да чува и даје на коришћење издвојени део фонда Завичајног одељења који се односи на рачунарско-информатичку литературу (статистички подаци о коришћењу грађе воде се у оквиру статистике Завичајног одељења), води статистику издавања грађе у дигиталном облику и пружа информације путем интернета (услуга „Питајте библиотекара“) и телефона.

У 2011. сајт Библиотеке посећен је 78.239 пута, што је у односу на 2010. увећање за 16.000 приступа. Страницу Библиотеке на Facebook-у пратило је 1.292 корисника (286 нових у 2011), док је 18 видео исечака (8 у 2011.) на сајту YouTube прегледано 15.670 пута (10.370 у 2011). До краја 2011. године укупно је 109 особа било пријављено за примање обавештења из Библиотеке путем електронске поште (у 2011. пријавило се њих 26). Профил Библиотеке на друштвеној мрежи Твiter пратило је 66 корисника (37 нових).

У току године дигитализовано је укупно 25.433 странице грађе, што чини повећање од 5.000 страна у поређењу са 2010. годином (дигитализовано је до сада више од 130.000 страница штампане грађе). Настављена је дигитализација листа „Чачански глас“, па су у 2011. на интернет постављена годишта од 1952-1959. Дигитална библиотека обогаћена је електронским издањем часописа „Преглед цркве епархије жичке“ за годишта од 1919-1938. У сарадњи са Народном библиотеком Србије урађена је и дигитализација „Слободног гласа“ од 1945-1950. и попуњени минуси у издању овог локалног листа ("Чачански глас"). Приновљен је у штампаној и дигиталној форми 251 број "Слободног гласа" који је излазио у Чачку од 1945-1950. године.

Целокупна дигитална грађа депонована је на серверу и сторицу у Центру, док се резервне копије чувају на 308 ДВД дискова.

Градска библиотека је 27. јануара 2011. године потписала уговор о пословно-техничкој сарадњи са ТВ „Галаксија 32“, чија је најзначајнија клаузула дигитализација архиве Телевизије која се чува на превазиђеним ВХС, С-ВХС и другим врстама касета. За два месеца дигитализовано је око 67 сати видео грађе ТВ "Галаксија 32". Настављено је и прикупљање и чување аудио-видео грађе за завичајни фонд, као и снимање другог завичајног материјала (приновљено је 8 аудио и 126 видео дискова и мултимедија). У дигиталном

облику чува се више стотина сати грађе снимљене у Градској библиотеци (интервјуи са личностима, снимци програма и тд.) или преузете од других установа и појединача.

Током 2011. године од Кевина Делија из Мејна (из Америке) је добијено 145 старих фотографија Чачка и његових житеља које су настале после Првог светског рата. Ова јединствена сведочанства о нашем крају значајна су за завичајну баштину, па су фотографије скениране и у наредном периоду биће припремљене за излагање.

Радник Центра за дигитализацију Богдан Трифуновић, у 2011. стекао је стручно звање виши библиотекар. Трифуновић је био члан радне групе за израду смерница за завичајне фондове, као и члан комисије НБС за израду смерница за дигитализацију библиотечко- информационе грађе. Објављивао је радове у стручном часопису "Глас библиотеке" и "Дисово пролеће" и учествовао у реализацији изложбе о Владиславу Петковићу Дису у Српском културном центру у Паризу. Богдан Трифуновић је са директором Даницом Оташевић припремио план унапређења библиотечке делатности за стратегију одрживог развоја Града Чачка 2010-2015. и координирао рад COBISS система у Библиотеци. У фебруару 2011. године промовисана је књига Богдана Трифуновића „Живот под окупацијом“, коју су заједнички издали Градска библиотека и Историјски архив у Чачку. Богдан Трифуновић је учествовао у промоцији 17. броја „Гласа библиотеке“ и часописа „Русија данас“ и на годишњој конференцији Библиотечког друштва Србије, где је представио достигнућа на дигитализацији аудио- видео грађе у чачанској библиотеци. На 10. конференцији Националног центра за дигитализацију Трифуновић је имао рад на тему DIGITAL LIBRARY CONSORTIUM: JUST AN IDEA OR NECESSITY.

Други радник Центра, Александар Вукајловић, учествовао је на Међународној конференцији "Ка југу" у Вејхерову (Польска) где је говорио о аутоматизацији и дигитализацији у Градској библиотеци.

Радници Центра су учествовали у изради осам домаћих и једног страног пројекта (SEE) за унапређење библиотечко-информационе делатности, обогаћивање програма и издаваштва установе. Они су били ангажовани и на пословима увођења оптичке мреже у установу, решавања проблема са електричном енергијом у одељењима Дома културе, као и на одржавању целокупне техничке опреме установе.

У Центру за дигитализацију као сарадници-волонтери у току 2011. године радили су Тијана Мутавчић, MA, професор енглеског језика, и Владимир Симић, информатичар.

У Чачку, 25.04.2012.

Даница Оташевић, директор
